

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA

AAMHTESE/SAK
19/803 - 4

MIJ VUESUEHT./VÅR REF.
19/8965

DIJ VUESIEHT./DERES REF.
2018/8293

BIEJJIE/DATO
21.03.2019

Vedrørende varsel om planoppstart og høring av forslag til planprogram. Kommuneplanens arealdel for Indre Fosen kommune

Vi viser til Deres brev av 31.1.2019 og beklager den sene tilbakemeldingen.

Vi har noen innspill til planprogrammet og planarbeidet.

Sametingets planveileder

Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter den nye plan- og bygningslovens plandel er:

”å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv”

jf. Lov av 27. juni 2008 nr.71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 3-1. Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.

Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter plan- og bygningsloven. Sametinget har også ansvar for å veilede kommuner, fylkeskommuner og andre som utarbeider planer etter plan- og bygningslovens plandel når planleggingen berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametinget har derfor laget en planveileder, jf. plan- og bygningslovens § 3-2.

I Sametingets planveileder framgår viktige hensyn som må ivaretas for å sikre samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Vi vil vi særlig vise til kapitlene:

- 4 Prinsipper i planleggingen
- 5 Hensyn å ta i forhold til samisk kultur
- 6 Hensyn å ta i forhold til samisk næringsutøvelse og ressursbruk

Sametingets planveileder kan lastes ned fra denne internettadressen:
<https://sametinget.no/Tjenester/Miljoe-areal-og-kulturvern#section-Areal>

Planveilederen vil være førende for Sametingets deltakelse i planarbeid etter plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd, jf. plan- og bygningslovens § 5-4 tredje ledd. Planveilederen er imidlertid ikke juridisk bindende, som statlige planretningslinjer jf. plan- og bygningslovens § 6-2, og regionale planbestemmelser med retningslinjer for arealbruk er, jf. plan- og bygningslovens § 8-5.

Vi anmoder kommunen om å ta hjelp i Sametingets planveileder i det påbegynte planarbeidet.

Samiske kulturminner

Store deler av det som i dag oppfattes som tilnærmet uberørt natur og villmarkspregede områder, er og har vært samiske kulturlandskap. Den tradisjonelle samiske bruken av et område kan være vanskelig å spore ute i naturen, da man ofte har vært svært forsiktig i sin utnyttelse av naturressursene og landskapet. Mye har grodd til og forsvunnet allerede. Dette gjør at samiske kulturminner er særlig utsatt for ødeleggelse.

Vi minner om at det er registrert automatisk fredede samiske kulturminner i kommunen. Registreringene er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Derfor utgjør de kjente kulturminnene sannsynligvis kun en liten brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi anser at det er potensiale for funn av hittil ukjente automatisk fredete samiske kulturminner i kommunen.

Samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda ifølge Lov av 9. juni 1978 nr 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være bygninger, hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser, hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det må understrekes at dette ikke er en uttømmende oversikt, da den samiske kulturen er meget variert og mangfoldig. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kulturminneloven §§ 3 og 6.

Ingen må sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje uten at dette er godkjent av rette myndighet, jf. kulturminneloven §§ 3, 8 og 9.

Godkjenning av tiltak med hensyn til samiske kulturminner kan gjøres fra sak til sak, gjennom godkjent reguleringsplan, eller i kommuneplanens arealdel, jf. kulturminneloven §§ 3, 8 og 9.

I forbindelse med utarbeidelse av planer i henhold til plan- og bygningsloven, vil vi presisere at forholdet til kulturminner ikke blir endelig avklart ved en oppfyllelse av utredningsplikten i henhold til FOR 2009-06-26 NR 855: Forskrift om konsekvensutredninger, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd.

Inkludering av hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv

Samisk reindrift er til stede i kommunen. Vi ber om at kommunen tidlig oppretter kontakt med reindriften om arealdisponeringer som kan påvirke reindriften arealbruk. Dette er særdeles viktig for å få en kjennskap og forståelsen for reindriften bruk av områdene, slik at man kan ta hensyn til det i kommuneplanarbeidet.

Vi ber om at dere tar i bruk tradisjonell kunnskap, lokal kunnskap og forståelse og kunnskap om tradisjonell bruk av områder på lik linje med forskningsbasert kunnskap.

Det kan være hensiktsmessig å supplere planen med en beskrivelser av de utviklingstrekk, utfordringer og muligheter dere ser i forhold til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i kommunen.

Reindrifta i de sørsamiske områdene er helt sentral for opprettholdelsen av den sørsamiske kulturen. Kommuneplanens arealdel må derfor sikre reindrifta det nødvendige arealvernet for å kunne drive.

Heelsegh/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheadji/fagleder

Pål Nilsen
seniorráđđeaddi/seniorrádgiver

*Tjaatsege lea elektrovneles jááhkesjamme jñh seedtesávva vuelietjaalegaph/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Áejviedáastoje / Hovedmottaker:

Indre Fosen kommune

Rådhusveien 13

7100

RISSA